

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2018

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

**Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету**

Заснований в 2009 році

Рівне – 2018

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2018. — 172 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Івашкевич Едуард Зенонович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сайчук Руслана Леонідівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сіранчук Наталія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бісовецька Людмила Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Кучма Тетяна Валерівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лук'яник Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Терещенко Тетяна Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ясногурська Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 10 від 27.11.2018 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

The article is devoted to the analysis of foreign language teaching methods for primary schools used in general educational institutions of Ukraine and the issue of creating new teaching and methodological complexes on the basis of competence-oriented learning.

Key words: elementary school, foreign language, competence-oriented approach, teaching aids, educational-methodical complex.

УДК 378.147.018.43:811.111

А.С. ДУБРОВА, М.М. КОТИРЛО

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Досліджено особливості дистанційного навчання, як однієї із форм організації вивчення англійської мови на педагогічних спеціальностях у закладах вищої освіти України. Систематизовано та виокремлено ключові аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання, переваги та недоліки використання дистанційної освіти. Проаналізовані форми та курси дистанційного навчання англійської мови, які можуть бути використані студентами педагогічних спеціальностей.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, заклад вищої освіти, дистанційні технології навчання, дистанційне навчання, англійська мова.

Постановка проблеми. Початок ХХІ сторіччя характеризується інформатизацією суспільства, що сприяє стрімкому розвитку інформаційно-комунікаційних технологій навчання. Інновації, які є характерними для будь-якої професійної діяльності людини, стають предметом вивчення, аналізу та впровадження. Процес інформатизації освіти актуалізує розробку підходів до застосування веб-ресурсів у навчальному процесі вищої школи, зокрема, телеконференцій, вебінарів, веб-квестів, відео лекцій тощо. Все більшої популярності набуває дистанційна форма освіти – зручний та доступний спосіб інтерактивної взаємодії учасників навчального процесу з метою передачі та засвоєння знань, навичок і способів пізнавальної діяльності.

Використання технологій дистанційного навчання, зокрема мережі Інтернет, під час навчання іноземних мов є корисним підходом до опанування іноземним матеріалом та досягнення методичних цілей. Наприклад, американські стандарти навчання іноземних мов (the American Standards of Foreign Language Learning) зосереджені на мові, спілкуванні та культурі, вони, водночас, визначають надзвичайно велику необхідність використання автентичних текстів під час навчання. В цьому контексті викладачі намагаються знайти кращі шляхи застосування їхнього досвіду з метою покращення знань та вмінь студентів у зазначеній галузі [9, с. 56].

Багато викладачів та науковців стверджує, що завдяки Інтернету студенти можуть вдосконалювати свої уміння та здібності спілкування, особливо іноземної мови; надавати і отримувати інформацію; виражати свої почуття та емоції, а також обмінюватися думками. Під час традиційного заняття, на якому присутній лише один викладач, досить важко провести справжню розмову, яка може розкрити увесь сенс та значення теми. Саме в такій ситуації комп'ютерні технології та процес дистанційного навчання стають дуже корисними. Адже можна створити середовище комп'ютерного спілкування завдяки електронній пошті та різноманітним чатам.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання технологій дистанційного навчання у процесі навчання іноземних мов розглядаються у роботах як українських, так і закордонних педагогів, серед яких О. О. Андреев, Є. І. Дмитрієва, В. М. Кухаренко, В. П. Свиридюк, Ю. М. Горвіц, Н. В. Майєр, Н. І. Муліна, К. Ю. Кожухов, Є. С. Полат, А. В. Хуторський, G. Dudeneu, N. Hockly та ін. **Актуальність статті** обумовлена сучасною ситуацією інформатизації суспільства та її сфер, необхідністю впровадження інформаційних і телекомунікаційних технологій в навчальний процес, які забезпечують високу ефективність отримання знань з іноземних мов (зокрема англійської, у нашому випадку), а також сприяють підвищенню зацікавленості студентів у навчанні. Проте залишаються не розробленими інтеграційні аспекти дистанційного навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах України, у яких урахувалися б сучасні досягнення інформаційно-комунікаційних технологій у теорію та практику застосування дистанційного навчання через недостатнє матеріально-технічне забезпечення.

Мета статті. Теоретично обґрунтувати та практично дослідити особливості дистанційного навчання для вивчення англійської мови студентів. Для досягнення поставленої мети нами визначено такі завдання:

- розкрити сутність поняття «інформаційно-комунікаційні технології навчання (ІКТ)», зокрема, «дистанційні технології навчання» (ДТ);
- розглянути особливості різних форм дистанційного навчання, дослідити й описати їх інтерактивні елементи;
- проаналізувати дистанційні курси, що можуть бути використаними у якості самостійної роботи студентів у процесі вивчення англійської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «інформаційно-комунікаційні технології» (ІКТ, від англ. Information and communications technology, ICT) — часто використовується як синонім до інформаційних технологій (ІТ), хоча ІКТ це загальніший термін, який підкреслює роль уніфікованих технологій та інтеграцію телекомунікацій (телефонних ліній та бездротових з'єднань), комп'ютерів, підпрограмного

забезпечення, програмного забезпечення, накопичувальних та аудіовізуальних систем, які дозволяють користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати та змінювати інформацію. Іншими словами, ІКТ складається з ІТ, а також телекомунікацій, медіа-трансляцій, усіх видів аудіо і відеообробки, передачі, мережевих функцій управління та моніторингу [7].

Об'єктивною тенденцією у закладах вищої освіти є скорочення кількості аудиторних годин та збільшення годин, що відводяться на самостійну роботу студентів. Трансформується роль викладача у навчальному процесі: поступово втрачає актуальність функція викладача як основного джерела інформації, він перетворюється на організатора, консультанта, керівника та експерта самостійної роботи студентів. Усе це потребує пошуку більш ефективних засобів навчання, які б виконували у навчальному процесі такі функції: інформуючу, формуючу, систематизуючу, контролюючу та мотивуючу. Таким вимогам можуть відповідати новітні комп'ютерні засоби навчання, до яких належать електронні посібники, мультимедійні курси, тренінгові програми та ін.

Досягнутий за останні роки прогрес у впровадженні новітніх комп'ютерних засобів у процес навчання іноземних мов у вищій школі потребує глибокого наукового обґрунтування дидактичних і методичних основ їх використання, визначення концептуальних засад створення електронних посібників як для позааудиторного навчання (дистанційного), так і для аудиторного. Розробка і впровадження електронних посібників у навчальний процес потребує комплексного вирішення таких дидактичних проблем, як розробка теорії, методики технологій дистанційного навчання та ін. Для ефективної навчальної роботи необхідне якісне дидактичне забезпечення — комплекс взаємопов'язаних за дидактичними завданнями освіти та виховання різних видів змістовної навчальної інформації на різних носіях (у паперовому та електронному виглядах), розроблених з урахуванням вимог педагогіки, психології та інших наук.

Електронні підручники є засобом навчання в педагогічній системі дистанційного навчання, що містить елементи, властиві будь-якій дидактичній системі. Тепер електронні підручники є додатковим засобом організації навчального процесу в межах традиційної освітньої системи. Однак із часом їх функції будуть спеціалізуватися в зв'язку з розвитком методів власне дистанційного навчання, що призведе до освоєння нових технологій у процесі їхнього створення. Розробка електронних підручників є одним з провідних напрямків діяльності вищих навчальних закладів, що освоюють дистанційне навчання.

Сучасні комп'ютерні телекомунікації здатні забезпечити обмін знаннями і доступ до різноманітної навчальної інформації на високому рівні, а іноді і набагато ефективніше, ніж традиційні засоби навчання. Нові електронні технології, такі як інтерактивні диски, електронні дошки оголошень, мультимедійний гіпертекст, доступні через глобальну мережу Інтернет, не тільки можуть забезпечити активне залучення студента до навчального процесу, але і дозволяють управляти цим процесом на відміну від більшості традиційних навчальних середовищ. Інтеграція звуку, руху, образу і тексту створює нове, надзвичайно багате за своїми можливостями навчальне середовище, з розвитком якої збільшиться і ступінь залучення студента в процес навчання. Інтерактивні можливості програм і систем доставки інформації, що використовуються в системі дистанційного навчання (СДН), дозволяють налагодити і навіть стимулювати зворотний зв'язок, забезпечити діалог і постійну підтримку, які неможливі в більшості традиційних систем навчання [1, 35].

Тим більше, як ми зазначали раніше, останніми роками університети різних країн звернули увагу на те, що існує можливість використання комп'ютерних комунікативних технологій для навчання на відстані, в тому числі іноземним мовам. Навчання на основі комп'ютерних технологій дає можливість:

- оперативної передачі будь-якої інформації на відстані;
- зберігання цієї інформації в пам'яті на протязі тривалого часу, її редагування тощо;
- доступу до різних джерел інформації, в тому числі до віддалених та розподілених баз даних;
- організації сумісних телекомунікаційних проєктів, а також міжнародних, електронних конференцій, комп'ютерних аудіо- та відео конференцій.

Дистанційна освіта в Україні регулюється «Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні» і «Положенням про дистанційну освіту» МОН України. Дослідження в галузі педагогічної технології підтверджують, що потенціал комп'ютерного дистанційного навчання може бути найбільш ефективно використаний при вивченні англійської мови, яке включає обговорення, інтенсивну розумову активність та колективну діяльність. Одним із перспективних напрямків роботи в системі дистанційного навчання іноземних мов є інтегрований підхід до вирішення основних завдань, які поєднують у цій системі: комплекс технологій з високим дидактичним потенціалом і телекомунікаційну технологію; комп'ютерне навчання іноземних мов, технологію мультимедіа та методи інтенсивного навчання іноземних мов.

У сучасній практиці використовуються щонайменше три організаційні форми вивчення англійської мови в системі дистанційного навчання. При першій формі студенти особисто отримують завдання, записане на магнітних носіях інформації (аудіо- та відео матеріали на флешках, компакт-диски тощо), в залежності від апаратури, якою володіють навчальний заклад і студенти-заочники, — так звана змішана ДТН. Друга форма пов'язана з використанням електронної пошти або мережі Internet, по якій завдання висилаються з освітнього центру безпосередньо студентам. Дана організаційна форма передбачає наявність у кожного учня персонального комп'ютера, підключеного до мережі Internet. Тут виникають труднощі, пов'язані з недостатнім оснащенням комп'ютерів, що знаходяться в особистому користуванні студентів-заочників. Третя організаційна форма покликана вирішити дану проблему. Для цього створюються регіональні центри, пов'язані

комп'ютерною мережею з освітнім центром. Регіональні центри здійснюють передачу завдань безпосередньо учням.

Нині на ринках світу також пропонується багато комп'ютеризованих курсів, наприклад, фірми «Рівод» (Reward), «ЕланТес» (ElanTes), «Едьюсофт» (Edusoft) та ін. Ми вже зазначали, що заклади вищої освіти України перебувають зараз на етапі впровадження у навчальний процес дистанційного навчання з використанням Інтернету та Веб, яке на Заході відоме як електронне навчання. Це дає змогу ввести з перших занять на першому курсі спеціальну термінологію за майбутньою спеціальністю студентів. Елементи електронних дистанційних курсів з англійської мови можна використовувати в очному, заочному і портфельній технології дистанційного навчання. Веб-курси економічно ефективніші, тому що можна досягти менших витрат на одного студента, але менш ефективні, ніж радіокурси або курси у надрукованому вигляді, а також мають тенденцію бути дешевшими за курси, які проводяться в аудиторії.

Організація діалогового навчання може принести навчальному закладові славу лідера в галузі використання новітніх технологій. Ефективним методом організації навчання іноземних мов студентів педагогічних спеціальностей є комбіноване навчання традиційного і дистанційного навчання в різних пропорціях, виходячи з можливостей навчального закладу, студентів, викладачів, наявності потужних ліній зв'язку, а також вартості доступу до Інтернету. Студенти можуть використовувати дистанційний курс під час занять з англійської мови та для самостійної підготовки в позаурочний час. Заняття мають відбуватися в комп'ютерному класі, підключеному до локальної комп'ютерної мережі вузу.

Але виділяється ряд характеристик, котрі повинні бути притаманні будь-якому виду дистанційного навчання іноземної мови, щоб його можна було розглядати як ефективне:

1. Дистанційне навчання передбачає більш детальне планування діяльності студентів, чітку постановку завдань та цілей навчання, доставку необхідних навчальних матеріалів.

2. Ключове поняття освітніх програм дистанційного навчання – інтерактивність. Курси дистанційного навчання повинні забезпечувати максимальну інтерактивність між студентами та викладачем, зворотній зв'язок між студентами та навчальним матеріалом, а також надавати можливість групового навчання. Дуже важливо передбачати високоефективний зворотній зв'язок, щоб студенти могли бути впевненими в правильності своїх дій. Зворотній зв'язок повинен бути оперативним, поопераційним та таким, що надає зовнішню оцінку.

3. Найважливіший елемент будь-якого курсу – мотивація. Для цього потрібно використовувати різноманітні методи та прийоми.

4. Структура курсу дистанційного навчання повинна бути модульною, щоб студенти мали можливість бачити своє просування від модулю до модулю, мали можливість обирати будь-який модуль в залежності від свого рівня знань. При цьому слід зауважити, що модулі великого об'єму помітно знижують мотивацію навчання.

5. Особливе значення при навчанні англійської мови має звукове супроводження, котре може бути реалізоване за допомогою мережевих технологій.

Дистанційне навчання на сучасному етапі його розвитку в ланці вищої освіти - це можливість для студента навчатися "не виходячи з дому", за допомогою мережі Інтернет та спеціалізованих веб-ресурсів, на яких розміщено лекції, завдання, література, а також, за допомогою спеціалізованих систем є можливість складання заліків, екзаменів, контрольних робіт.

Переваги дистанційного навчання в такому варіанті очевидні: студентам не потрібно щоденно відвідувати заняття, або, в випадку заочного навчання, їхати на сесію, не потрібні купи зошитів і книг - все це є в мережі на спеціальних ресурсах. До того ж, організація ДО значно дешевша в порівнянні з очним чи заочним навчанням: викладачам не потрібно ходити на пари і читати лекції студентам, які інколи студенти і так не бажають слухати - їх можна набрати на комп'ютері і спокійно викласти на сервер. Студентам теж не потрібно витрачатися на транспорт, не потрібно купувати підручники та зошити - дешевше платити за Інтернет, ніж нести всі інші витрати. І хоча законодавча база для організації дистанційного навчання в Україні недостатня, в тій чи іншій мірі подібні форми реалізуються в багатьох вищих навчальних закладах.

Та необхідно відмітити, що у цієї системи є і ряд недоліків. Найбільш важливим з них є форма контролю набутих знань, тому що його результати не можуть бути стовідсотково вірними завдяки відсутності безпосереднього візуального контакту. Між тим, дистанційна форма навчання є непоганою альтернативою за відсутністю інших варіантів.

Дистанційне навчання надає можливість постійного і динамічного телекомунікаційного зв'язку на відстані студента і викладача та студентів поміж собою, при цьому ініціатива такого спілкування може походити від будь-якого із зазначених об'єктів навчального процесу. Саме ця особливість дозволяє зробити дистанційне навчання англійської мови через Інтернет суттєво відмінним за формою від заочного навчання і якоюсь мірою наблизити його до очного. Зрозуміло, що телекомунікаційне спілкування неспроможне (за рядом психологічних та педагогічних причин) замінити у повному обсязі безпосереднє "живе" спілкування.

Визначальний вплив способу міжособистісного спілкування суб'єктів навчального процесу на вибір методичного підходу та оптимальної організаційної форми для результативного навчання можливо пояснити з позицій теорії діяльності, розробленої А.Н. Леонтьєвим [8]. Згідно з цією теорією, процес навчання являє собою процес спільної діяльності учня (студента) і викладача. Для того, щоб діяльність суб'єктів навчання була спільною та взаєморегульованою необхідна наявність комунікації між ними, яка б забезпечувала їх

міжособистісне спілкування. Комунікація тут виступає як засіб взаємного обміну суб'єктами досвідом своєї діяльності з одного боку та як засіб цілеспрямованого керування спільною діяльністю — з іншого. Таким чином, логічно зробити висновок, що реальні можливості міжособистісного спілкування, які визначаються способом його здійснення, диктують свої вимоги до методики та організації навчального процесу.

Найпопулярнішими системами дистанційного навчання сьогодні є: Moodle, Ilias та продукти компанії IBM Lotus Domino. Навчальна платформа Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) вирізняється адаптивністю (Moodle містить засоби, які постійно розвиваються без перебудови системи, та методи, що забезпечують індивідуалізацію навчання); довгостроковістю (навчальна платформа відповідає вимогам щодо інформаційних технологій в освіті і надає можливість вносити зміни до дистанційних курсів без перепрограмування); доступністю (є можливість працювати дистанційно незалежно від місця та часу, головною умовою є підключення до мережі Інтернет); економічністю (це безкоштовний, відкритий ресурс) [7, ст. 228]. Користувачі, які тривалий час працювали із цією системою, дають їй позитивну оцінку. Moodle як навчальна платформа призначена для об'єднання педагогів та студентів, що забезпечує чимало функцій, таких як: здача завдань, дискусійні форуми, завантаження файлів, оцінювання, обмін повідомленнями, календар подій, новини та анонси подій (для різних рівнів: сайт, курс, навчальна група), онлайн тестування тощо.

ILIAS. Щоб краще вивчити роботу цієї навчальної системи, можна відвідувати конференції ILIAS та зустрічі користувачів зі всього світу, оскільки цей додаток дуже поширений. Як і будь-яке програмне забезпечення цієї категорії, ILIAS підтримує функції управління контентом, онлайн вправи, опитування, чат, форум тощо. Перевагою цієї системи є також як стандартний, так і складніший протокол ідентифікації. В Україні систему використовують у Київському національному університеті ім. Т. Шевченка, досить сильний тестовий модуль, можливість обмежити доступ до матеріалів за результатами виконання завдань, експорт матеріалу для перегляду на локальній машині, трішки незручний редактор для додання текстових матеріалів.

Lotus Domino та Notes — це інтегрована система для колективної роботи, призначена для збирання, організації й розподілення інформації та знань, багатобічний програмний продукт, до складу якого входять такі інформаційні технології:

- документоорієнтована база даних;
- засоби розробки додатків;
- система електронної пошти;
- система реплікування (тиражування) документів, інформації і додатків;
- засоби захисту інформації і розмежування доступу;
- засоби календарного планування і складання розкладів;
- web-технології і технології інтернету/інтранету;
- засоби інтеграції з реляційними базами даних, системами керування ресурсами підприємств

(ERP) і транзакційними системами.

Висновки. Практичний досвід створення дистанційних курсів вивчення англійської мови для студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти та роботи з ними дозволив нам прийти до ряду важливих висновків. Створення і використання дистанційних курсів безпосередньо залежать від технічної оснащеності комп'ютерного обладнання, наявності доступу до мережі Інтернет, рівнем комп'ютерної грамотності студентів і викладачів. Дистанційні курси дозволяють в значній мірі скоротити тимчасові і фінансові витрати викладача і студентів-заочників, оскільки відпадає необхідність у виготовленні ксерокопій або придбанні друкованих видань (не завжди сучасних). У нашому дослідженні ми показали, що проблема інтеграції дистанційного навчання під час навчання іноземних мов потребує значної уваги та дослідження. Перспективи подальших нових наукових розвідок полягають у вивченні теоретичних та практичних аспектів навчання англійської мови дистанційно та розробці дистанційних курсів навчання іноземних мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреев А. А. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация / А. А. Андреев, В. И. Солдаткин. – М. : МЭСИ, 1999. – 196 с.
2. Биков В. Ю. Модели организационных систем открытой освіти : монографія / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2008. – 250 с.
3. Богданова, Д. А. Возможности использования сетевых технологий в образовании / Д. А. Богданова, А. А. Федосеев // Системы и средства информатики. -М.: Наука. Физматлит, 1996. - Вып. 8. - С. 132-145.
4. Вікіпедія. Інформаційно-комунікаційні технології. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Інформаційно-комунікаційні_технології
5. Дистанционное обучение [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weblearn.ru/index>
6. Державні стандарти освіти [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
7. Інформаційно-комунікаційні технології у навчанні іноземних мов для професійного спілкування: Колективна монографія / Коваль Т. І., Асоянц П. Г., Каменева Т. М., Майєр Н. В., Синєкоп О. С., Стрілець В. В., Чуфарлічева А. Ю. Заг ред. Коваль Т. І. – К.: Вид.центр КНЛУ, 2012. – 280 с.
8. Леонтьев А.Н. Психолінгвистические очерки. – М.: Наука, 1970. – С. 46.

9. Dnaz-Rico L. The cross-cultural, language, and academic development handbook / L. Dnaz-Rico, K. Weed. – Boston : Allyn and Bacon, 2002. – 237 p.

The peculiarities of distance learning as one of the forms of organizing the study of English in pedagogical specialties in institutions of higher education of Ukraine are explored. The key aspects of the use of information and communication technology training, the advantages and disadvantages of using distance education are systematized and singled out. An analyzed form and distance learning courses of English that can be used by students of pedagogical specialties.

Key words: *information and communication technologies, institution of higher education, distance learning technologies, distance learning, English language.*

УДК [373.2.016:811.111]: 376-056.254

Л.В. ДЕНИСЮК, Б.О. ЛИВИЦЬКИЙ

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ПОРУШЕННЯМИ

В цій статті визначені можливості дошкільників з порушенням мовлення під час вивчення англійської мови, розкриті основні цілі і завдання навчання англійської мови дошкільників з порушенням мовлення. Ця робота має практичну цінність і полягає вона у тому, що данні методи і завдання можуть бути використані вихователями в дошкільних навчальних закладах для навчання дітей з порушенням мовлення англійської мови.

Ключові слова: *мовлення, мовленнєва компетенція, англійська мова, дошкільний вік, порушення мовлення.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства, освіти в цілому, ставить новітні освітні завдання, спрямовані на істотне посилення уваги до навчання, виховання й розвитку особистості. Мовлення - найважливіша психічна функція, властива тільки людині. Мовлення, як суспільно-історичне явище, супроводжує всі сторони буття людини, забезпечуючи успішність її соціалізації, адаптації до нових умов, інтеграції в суспільство. Обмежені мовленнєві можливості – це мовний бар'єр, викликаний різноманітними вадами мовлення. Мовленнєва діяльність передбачає наявність спадкових передумов, готовності здійснювати психічну, інтелектуальну діяльність. Результат - мовленнєва компетенція.

Мовленнєва компетенція - фонетична, граматична, діалогічна та монологічна компетенції - це основа формування культури спілкування. [4, с. 685].

Англомовна компетенція — це вміння практично користуватися англійською мовою у визначених ситуаціях, вміння висловлювати бажання, прохання, побажання і свої думки.

Зусилля реформи освіти спрямовуються на оновлення старих методів і створення нових програм, оскільки неухильно зростають вимоги до комунікативного розвитку дитини для поліпшення його соціальної реабілітації та адаптації. Та все ж на даний час існує надто багато проблем, аби втілити такі хороші наміри у практичну дійсність. Особливо це стосується програм і спеціальних методик навчання основ англомовної компетенції дітей з вадами мовлення.

І.О. Зимняя стверджує, що мовленнєва діяльність – це активний, цілеспрямований, опосередкований мовною системою та обумовлений ситуацією спілкування процес передачі або прийому повідомлення, тобто процес продукції та рецепції [3, с. 74], це процес мовленнєвої діяльності, який існує самостійно. Якщо мовлення є результатом приймання та продукування сигналів сенсорної системи, то рівень розвитку рухового, зорового, слухового і інших аналізаторів, а також готовність апарату мовлення до говоріння відіграватимуть важливу роль у процесі розвитку мовленнєвої діяльності дитини.

Інтенсивний розвиток мозку дитини збільшує шанси і можливості розумового розвитку. Тому надзвичайно важливими для дітей дошкільного віку з вадами мовлення є ненасичені навчальні навантаження та організація систематичного і цілеспрямованого навчання. Центральна нервова система дітей дошкільного віку надзвичайно чутлива до недостатніх навантажень, так само, як і до перенавантажень, і як наслідок – нестійка увага, імпульсивність, надмірна рухливість. А якщо ми говоримо про дітей дошкільного віку з мовними відхиленнями, то концентрація уваги, яка вимагає від дошкільників певних вольових зусиль, є вирішальною в процесі сприйняття звуків англійської мови. Фізіологічно у дітей старших груп ДНЗ у значній мірі розвивається серце, збільшується його маса, у зв'язку з чим збільшується частота серцевих скорочень, і таким чином підвищується працездатність [1, с.445]. Життєва емність легень дітей старшого дошкільного віку значно збільшується. Це свідчення не лише того, що організм зміцнюється і розвивається, але також про можливості повноцінного дихання (глибокі вдихи і повні видихи). Зміцнення дихальних м'язів дає можливість відпрацьовувати артикуляцію англійських звуків і вимовляти довгі голосні звуки, притаманні англійській мові. На думку фізіологів, завдяки збільшенню кількості умовних зв'язків, які лежать в основі мовленнєвої функції мозку у дітей дошкільного віку з вадами мовлення з'являється можливість застосовувати набутий досвід словникового запасу в елементарних висловлюваннях [6].

Навчання іноземної мови на початковому етапі є надзвичайно важливим, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетенції, необхідні для подальшого її

ЗМІСТ

<i>Ясногурська Л.М., Погонюк Н.А.</i> Класифікація українських та англійських фразеологізмів із концептом «Щастя – Нещастя»	3
<i>Ясногурська Л.М.</i> Структурно-семантичні особливості репрезентації концепту «Love» в сучасній англійській мові.....	7
<i>Мороз Л.В., Мороз Н.М.</i> Концептуалізація «Ненависті» в українській та американській мовних свідомостях.....	13
<i>Ясногурська Л.М.</i> «Кохання» як лінгвокультурний концепт в сучасній англійській мові.....	18
<i>Мороз Л.В.</i> До питання художньої об'єктивізації рольової лірики.....	22
<i>Мороз Л.В.</i> Теоретичні аспекти рольової лірики	23
<i>Романюк С.К., Захожа А.Ю.</i> Вивчення англійської мови в рамках нової української школи.....	26
<i>Дуброва А.С., Чернобай І.А.</i> Теоретичні основи професійної компетентності майбутніх вихователів з правом навчання англійської мови дітей дошкільного віку: акмеологічний підхід.....	29
<i>Данілова Н.Р., Миронець І.В.</i> Особливості вивчення англійської мови у закладах дошкільної освіти... ..	31
<i>Мороз Л.В., Деркач Т.В.</i> Початковий етап вивчення німецької мови в умовах нової української школи: компетентнісний підхід.....	33
<i>Василькевич С.С., Денейчук М.О.</i> Особливості інклюзивного навчання в країнах Європи та України... ..	35
<i>Павелків К.М., Господариско А.А.</i> Сучасні методи навчання дітей дошкільного віку іншомовного спілкування	37
<i>Ясногурська Л.М., Шеремет М.С.</i> Важливість вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку.....	41
<i>Лук'яник Л.В., Ткачик А.Ф.</i> Народознавчий підхід у навчанні та вихованні учнів початкових класів на уроках читання	43
<i>Іванова Л.І., Ткач Т.В.</i> Реалізація літературознавчого принципу на уроках літературного читання	45
<i>Лук'яник Л.В., Чуприк А.В.</i> Теоретико-практичні основи формування діалогової компетенції учнів початкових класів	48
<i>Павелків К.М., Сахарчук І.В.</i> Особливості вивчення іноземної мови дітьми дошкільного віку.....	50
<i>Юркевич Ж.В.</i> Використання прислів'їв і приказок на уроках англійської мови у школі.....	53
<i>Павелків К.М., Лавренюк В.М.</i> Актуальність вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку.....	57
<i>Іванова Л.І., Захожа А.Ю.</i> Робота з дитячою книгою в умовах організації освітнього простору нової української школи	60
<i>Ковалюк В.В., Антонюк О.В.</i> Специфіка використання евристичних методів навчання молодших школярів у процесі вивчення англійської мови	63
<i>Лук'яник Л.В., Тукурєва Т.В.</i> Інтегроване навчання у змісті початкової освіти	65
<i>Ткачук О.С., Нечипорчук В.І.</i> Інтеграція навчальної діяльності на уроках образотворчого мистецтва в початкових класах	67
<i>Романюк С.К., Хаєцька О.В.</i> Інноваційні технології у вивченні англійської мови у початковій школі	71
<i>Ясногурська Л.М., Ничипорук М.А.</i> Впровадження гри у процесі навчання іншомовної лексики у початковій школі	74
<i>Іванова Л.І., Хаєцька О.В.</i> Особливості організації педагогічного керівництва формуванням самостійного читача у системі класного та позакласного читання	77
<i>Данілова Н.Р., Губеня А.О.</i> Вплив дидактичних ігор з англійської мови на розвиток інтелекту дошкільників	81
<i>Романюк С.К., Долід Т.Г.</i> Використання lego-технології під час уроків англійської мови в освітньому просторі початкової школи.....	85
<i>Романюк С.К., Басюк Ю.С.</i> Використання комп'ютерних ігор для вивчення англійської мови в ЗДО	87
<i>Ковалюк В.В., Жовнір А.О.</i> Використання ігрового методу на заняттях англійської мови у закладі дошкільної освіти	90
<i>Мороз Л.В., Мулик Д.В.</i> Методи навчання дітей дошкільного віку іноземної мови	92
<i>Романюк С.К., Кирушок В.А.</i> Казка та її роль на уроках англійської мови в початкових класах	97
<i>Іванова Л.І., Шевчук М.М.</i> Дидактична гра як дієвий метод організації літературознавчої діяльності молодших школярів на уроках літературного читання	99
<i>Ясногурська Л.М., Гачкевич О.В.</i> Кейс-метод на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у процесі навчання студентів немовних спеціальностей у ВНЗ	102
<i>Іванова Л.І., Крук Н.В.</i> Особливості природознавчого компонента у змісті чинних навчальних програм	104
<i>Павелків К.М., Самчук О.Л.</i> Розвиток мовленнєвої англійської активності дітей дошкільного віку засобами гри	107

<i>Лук'яник Л.В., Кардач А.П.</i> Теоретичні основи опрацювання народознавчих текстів на уроках читання	111
<i>Ясногурська Л.М., Кондюк І.Р.</i> Використання музики на заняттях з англійської мови в закладах дошкільної освіти	113
<i>Ковалюк В.В., Почтарук О.О.</i> Значення сюжетно-рольової гри на заняттях з іноземної мови	116
<i>Ясногурська Л.М., Кононюк В.В.</i> Абревіатури сучасної англійської мови як складова молодіжного інтернет-сленгу	118
<i>Лук'яник Л.В., Бармак А.М.</i> Виразне читання як навчально-методична проблема	120
<i>Трофімчук В.М., Дмитроца М.Г.</i> Засоби навчання іноземних мов у початкової школі	122
<i>Дуброва А.С., Котирло М.М.</i> Дистанційне навчання англійської мови студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти	125
<i>Денисюк Л.В., Ливицький Б.О.</i> Особливості вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями	129
<i>Романюк С.К., Проценко Н.Ю.</i> Використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови	132
<i>Шадюк О.І., Мусійчук Т.А.</i> Педагогічні умови духовно-морального виховання дітей дошкільного віку на заняттях з англійської мови	135
<i>Ковалюк В.В., Танадинка М.Є.</i> Особливості використання музичних римів у процесі вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку	137
<i>Ясногурська Л.М., Гром'як Л.Т.</i> Іноземна мова з раннього дитинства: вимога часу чи необхідність	140
<i>Денисюк Л.В., Ковлєва Д.В.</i> Прості способи покращити розмовну англійську і подолати мовний бар'єр	142
<i>Трофімчук В.М., Корецька Т.С.</i> 8 порад, як вчити англійську мову за допомогою музики	144
<i>Трофімчук В.М., Почтарук Ю.О.</i> Значення вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку	147
<i>Лук'яник Л.В., Конончук Ю.О.</i> Система роботи над засвоєнням учнями початкових класів граматичного поняття «Прикметник»	150
<i>Лук'яник Л.В., Мись К.Ю.</i> Вивчення частин мови в початковій школі на засадах компетентнісного підходу	152
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Art translation and the category of expressiveness in this estetic paradigm	154
<i>Івашкевич Е.З., Яцюрник А.О.</i> Cognitive psychology and the concept of social intelligence	158
<i>Сіранчук Н.М., Скопа Н.М.</i> Формування географічної компетентності учнів під час вивчення курсу «природознавство» в учнів початкових класів	164
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	167
ЗМІСТ	169

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В, Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 27.11.2018 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39 Замовлення № Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2018. — 172 с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2